

WWF Ελλάς
Λεμπέση 21
Αθήνα 11743

Τηλέφωνο: 210 3314893
Fax: 210 3247578
tnantsou@wwf.gr
www.wwf.gr

Προς: κ. Κωνσταντίνο Δημόπουλο
Προϊστάμενο, Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής
Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

3 Φεβρουαρίου 2020

Αρ. πρωτοκόλλου: WWF 17/2020

Θέμα: Δέουσα εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων ΑΣΠΗΕ στις θέσεις “Γραμμένη-Τούρλα-Καρνόπι” και “Μίχος-Βοϊδολίβαδο-Απέλινα” των Δήμων Αγράφων των εταιρειών «ΑΝΕΜΟΔΟΜΙΚΗ Α.Ε.Ε.» και «ΠΟΥΝΕΝΤΗΣ Α.Ε.Ε.».

Αξιότιμε κ. Γενικέ,

Σας ευχαριστούμε για την με ΑΠ ΥΠΕΝ/ΓΔΠΠ/9173/66 απαντητική επιστολή σας για το ανωτέρω θέμα.

Θεωρούμε πολύ σημαντική την επισήμανσή σας στο σημείο ε) ότι η υπηρεσία σας επιφυλάσσεται για τη διερεύνηση της δυνατότητας τήρησης της διαδικασίας του άρθ. 6 του ν. 4014/2011 για τροποποίηση της σχετικής ΑΕΠΟ, «σε περίπτωση που αποδεδειγμένα προκύψουν ουσιώδη και εμπειριστατωμένα στοιχεία τα οποία διαφοροποιούν τα δεδομένα, βάσει των οποίων εκδόθηκε η Περιβαλλοντική Αδειοδότηση των σχετικών με το θέμα Αιολικών Πάρκων, και δεν καλύπτονται με την 1007/19 Απόφαση του ΣτΕ».

Θα θέλαμε με τη σειρά μας να επισημάνουμε ότι τα στοιχεία που έχουν προκύψει από τις νεότερες μελέτες και τα πρόσθετα στοιχεία που υποβλήθηκαν στην υπηρεσία σας προς δέουσα εκτίμηση από τον κύριο του έργου, με τη μορφή τεχνικών υπομνημάτων τον Μάιο και τον Οκτώβριο 2019, δεν έχουν εξεταστεί και δεν καλύπτονται από την 1007/2019 απόφαση του ΣτΕ.

Σύμφωνα με τα νέα αυτά στοιχεία, στην περιοχή καταγράφηκαν προδήλως μεγαλύτεροι αριθμοί όρνιων, με σημαντικότερο σημείο τις ορθοπλαγιές του Καταραχιά (0,9 χλμ από τη βορειότερη ανεμογεννήτρια), και τις θέσεις Πέντε Πύργοι (3,2 χλμ βορειοανατολικά) και Μαράθια (0,9 χλμ ανατολικά του νότιου τμήματος). Συγκεκριμένα:

- **ΜΠΕ 2010:** 15 άτομα στη δυτική ορθοπλαγιά του Καταραχιά.
- **ΕΟΑ 2019:** >11 άτομα τον Μάιο 2019, >14 άτομα τον Ιούνιο, >50 άτομα τον Ιούλιο, 30 τον Αύγουστο και 20 τον Σεπτέμβριο.

Από τις αναλυτικές καταγραφές ορνιθοπανίδας στο παράρτημα, είναι σαφές ότι τα όρνια κινούνται εντός της επικίνδυνης ζώνης των ανεμογεννητριών. Είναι επίσης σαφές ότι ο αριθμός όρνιων που καταγράφηκαν από τις παρατηρήσεις πεδίου είναι κατά πολύ μεγαλύτερος από τον αριθμό ατόμων στον οποίο βασίστηκε η ΑΕΠΟ του 2012. Τα νέα αυτά δεδομένα είναι απαραίτητο να τύχουν πλήρους και αιτιολογημένης δέουσας εκτίμησης από την αρμόδια υπηρεσία.

Επιτρέψτε μας στο σημείο αυτό να επισημάνουμε ότι με βάση τη σχετική με τη δέουσα εκτίμηση νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ και όπως ειδικότερα επισημαίνει στο σχετικό έγγραφό της η

Ευρωπαϊκή Επιτροπή,¹ «[ε]κτιμήσεις που περιορίζονται σε γενικές περιγραφές και σε μια επιφανειακή επισκόπηση των υφιστάμενων δεδομένων για το φυσικό περιβάλλον του τόπου δεν μπορούν, ως εκ τούτου, να θεωρηθούν «δέουσες» για τους σκοπούς του άρθρου 6 παράγραφος 3. Σύμφωνα με το Δικαστήριο η δέουσα εκτίμηση θα πρέπει να περιλαμβάνει πλήρεις, ακριβείς και οριστικές διαπιστώσεις και συμπεράσματα, ικανά να διασκεδάσουν οποιαδήποτε εύλογη επιστημονικής φύσεως αμφιβολία όσον αφορά τις επιπτώσεις των σχεδιαζόμενων εργασιών στον σχετικό τόπο (C-304/05, σκέψη 69)». Σύμφωνα με τις ίδιες κατευθυντήριες γραμμές, που απευθύνονται στις αρμόδιες αρχές,² «ο χρόνος είναι επίσης σημαντικός. Το στάδιο της εκτίμησης προηγείται και αποτελεί τη βάση για τα επόμενα στάδια – και ειδικότερα, για το στάδιο της έγκρισης ή της απόρριψης ενός σχεδίου ή έργου. Η εκτίμηση πρέπει, επομένως, να διενεργείται προτού η αρμόδια αρχή αποφασίσει αν θα αναλάβει ή θα εγκρίνει το σχέδιο ή έργο (C-127/02 σκέψη 42)». Ο όρος 29 της απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, ακόμα και αν δεν παρεμποδίζει καταρχήν την έκδοση άδειας εγκατάστασης (ΣΤΕ 1007/2019, σκ. 33), πρέπει να ερμηνευτεί σύμφωνα με τις παραπάνω κατευθυντήριες γραμμές, καθώς προβλέπει μία διαδικασία «ουσιαστικού ελέγχου» από την αδειοδοτούσα αρχή της ειδικής οικολογικής αξιολόγησης, και όχι «τυπική υποβολή» της τελευταίας (έτσι δέχεται ρητά και η ΣΤΕ 1007/2019, σκ. 33, απορρίπτοντας αντίθετο ισχυρισμό των αιτούντων).

Θα θέλαμε λοιπόν να παρακαλέσουμε όπως μας ενημερώσετε για τη διαδικασία που θα ακολουθήσει η υπηρεσία σας για την επαρκώς και επιστημονικά ακριβή αιτιολόγηση της δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων που θα έχει η κατασκευή και λειτουργία των ανωτέρω ΑΣΠΗΕ, ειδικότερα στο αυστηρά προστατευόμενο και κρισίμως κινδυνεύον είδος *Gyps fulvus* (όρνιο), το οποίο από τα νεότερα δεδομένα προκύπτει ότι συχνάζει σε μεγάλους αριθμούς στην περιοχή.

Θεωρούμε πως τα νεότερα δεδομένα επιβάλλουν τουλάχιστον την επανεκτίμηση της απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων. Πιστεύουμε επίσης ότι η περιβαλλοντικά ασφαλέστερη οδός θα ήταν η εισήγηση από την υπηρεσία σας προς τον αρμόδιο υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας της ανάκλησης της ΑΕΠΟ. Για το θέμα αυτό, επισημαίνουμε ότι το ελληνικό διοικητικό δίκαιο επιτρέπει την ανάκληση ακόμα και νόμιμων ατομικών διοικητικών πράξεων λόγω μη εκπλήρωσης όρου που περιλαμβάνεται σε αυτές, καθώς και για λόγους δημοσίου συμφέροντος, στο οποίο προδήλως εντάσσεται και η προστασία του περιβάλλοντος, και ιδίως κρισίμως κινδυνευόντων ειδών που προστατεύονται από το εθνικό, διεθνές και ενωσιακό δίκαιο.

Όπως σημειώσαμε και στην αρχική μας επιστολή, θέση του WWF Ελλάς είναι πως οι ΑΠΕ είναι υποδομές καταρχήν περιβαλλοντικού σκοπού. Ο επείγων στόχος της αντιμετώπισης της κλιματικής κρίσης που θέτει ως μονόδρομο την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών κατά 100% από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, είναι απαραίτητο να επιτευχθεί με τους ασφαλέστερους για τη βιοποικιλότητα όρους και προϋποθέσεις. Ως εκ τούτου, καμία περιβαλλοντική επιβάρυνση δεν μπορεί να δικαιολογηθεί στην κατασκευή ενός έργου ΑΠΕ, ειδικά όταν μιλάμε για βιοτόπους απειλούμενων ειδών.

Παραμένουμε ευχαρίστως στη διάθεσή σας για κάθε συνεργασία και συζήτηση.

Με εκτίμηση,

Θεοδότα Νάντσου
Επικεφαλής πολιτικής

¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (21.11.2018). Ανακοίνωση της Επιτροπής. Διαχείριση των τόπων του δικτύου Natura 2000 – Οι διατάξεις του άρθρου 6 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τους οικοτόπους [C(2018) 7621 final] (ΕΕ C 33 της 25.1.2019, σ. 1 έως 62). Ανάκτηση από: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?qid=1580722827107&uri=CELEX:52019XC0125\(07\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?qid=1580722827107&uri=CELEX:52019XC0125(07))

² Ο.π., σ. 5.